

ЦЪРКОВЕН ВЕСТНИК

ОРГАН НА БЪЛГАРСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА
СЕДМИЧНИК ЗА РЕЛИГИОЗНА И ЦЪРКОВНО-ОБЩЕСТВЕНА ПРОСВЕТА

НЕГОВО БЛАЖЕНСТВО АЛЕКСАНДЪР III
ПАТРИАРХ НА АНТИОХИЯ И НА ЦЕЛИЯ ИЗТОК

По случай 25 години от неговото патриаршеско светителствуване

ДВАДЕСЕТ И ПЕТ ГОДИНИ ПАТРИАРШЕСКО СВЕТИТЕЛСТВУВАНЕ

БЪЛГАРСКА ПАТРИАРШИЯ. СВ. СИНОД, ГР. СОФИЯ. ПОСЛАНИЕ № 13.320 ОТ 2 НОЕМВРИ 1956 ГОДИНА ДО НЕГОВО БЛАЖЕНСТВО БЛАЖЕНЕИЩИЯ АЛЕКСАНДЪР III, ПАТРИАРХ АНТИОХИЙСКИ И НА ЦЕЛИЯ ИЗТОК, ГР. ДАМАСК, СИРИЯ

Ваше Блаженство,

Получихме вашето братолюбивно писмо от 8 октомври т. г. Сърцето ни е преизпълнено с благодарност към Господа Бога, загдето Той непостижимо промишлява за съдбината на св. вселенско православие, към което неизменно принадлежи още от апостолски времена вашата св. Църква. Чувствувайки се единни във вярата, надеждата и любовта, ние се радваме от сърце с вашите радости. Великият и славен Антиохийски апостолски патриаршески престол, създаден още в I век, укрепен с подвига на бележити църковни учители и великомъченици за вярата и възвеличен от знаменити богослови и проповедници на Словото Божие, е честит да бъде украсяван в нашия век от Ваше Блаженство. С Божията помощ вие ето вече 25 години заемате с достоинство този престол, като продължавате да служите на вашата св. Църква, а чрез нея и на цялата св. Вселенска православна църква с мъдро умение, жива вяра и жертвена преданост.

Отдалечени от вас пространствено, но близки по дух и единни в братската любов, ние с радост ще вземем молитвено участие в големия празник за св. Православна ваша църква, свързан със светлата дата 11 ноември.

По случай 25-годишнината от вашето възшествие на славния Антиохийски апостолски патриаршески престол, позволете ни, Ваше Блаженство, да ви поднесем от наше име и от името на Св. Синод на Българската православна църква най-топли братски приветствия и молитвени благопожелания за крепко здраве и библейско дълголетие, за да можете все тъй усърдно да направлявате кораба на св. Антиохийска православна църква към светлото пристанище на Горния Иерусалим.

На многа, многая лета!

Прегръщайки ви горещо в Господа Бога, ние ви пожелаваме мир и радост в Духа Светаго и оставаме на Ваше Блаженство предан в Христа събрат и съслужител,

† КИРИЛ
Патриарх български

ДЕКЛАРАЦИЯ НА СВ. СИНОД НА БЪЛГАРСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА

Въоръжената агресия срещу Египет застраши мира не само в Близкия и Средния изток, но и в целия свят. Посегателството срещу суверенитета на Египет, чрез въоръженото вземане на Суецкия канал и на части от територията на Египетската държава, създаде дълбоки смущения в света и изправи човечеството пред реална опасност от трета световна война, която по своя ужас неизмеримо би надминала всички досегашни войни. Разтревожен е от тия събития и целият български народ, който изрази съчувствието си към египетския народ, осъждайки агресията от страна на Англия, Франция и Израел, на която той стана жертва.

Тая тревога споделя и Българската православна църква, която, оставайки вярна на божествения завет на Господа Исуса Христа за мир и благоволение между хората и народите, непрестанно се моли за мира в целия свят и според силите и възможностите си се труди за запазване на мира. Поради това тя осъжда агресията срещу свободата, независимостта и суверенитета на Египет. Българската православна църква вярва, че макар и пред прага на най-страшна за цялото човечество беда, разумът ще надделее и трагичният ход на последните събития ще бъде спрял; че решението на извънредната сесия на Общото събрание на ООН за защита на Египет ще бъде приложено с пълния престиж на тая световна организация, като се изтеглят от египетска територия всички чужди войски и веднага се започнат преговори за мирно уреждане на Суецкия въпрос.

София, 13 ноември 1956 година

Председател на Св. Синод: † КИРИЛ

Патриарх български

† Врачански ПАИСИЙ
Членове: † Варненски и Преславски ИОСИФ
† Ловчански ФИЛАРЕТ
† Старозагорски КЛИМЕНТ

ПОД ПОКРОВА НА СВЕТИТЕ КИРИЛ И МЕТОДИЙ

СЛОВО, ПРОИЗНЕСЕНО ОТ НЕГОВО ВИСОКОПРЕОСВЕЩЕНСТВО НЕВРОКОПСКИЯ МИТРОПОЛИТ ПИМЕН ПРИ ОСВЕЩАВАНЕТО НА ХРАМА „СВЕТИ КИРИЛ И МЕТОДИЙ“ В ГР. БУДАПЕЩА НА 11 НОЕМВРИ 1956 ГОДИНА

Тоя дом Отец създа, Синът утвърди, Дух Светий обнови! (Из троп. на освящаването).

Възлюблени братя и сестри-българи,

Преди всичко благодаря на моя Бог чрез Иисуса Христа за всички вас, гдето за вашата вяра се говори по цял свят (Римл. 1:8).

Бог благослови пътя ни, за да можем да изпълним високото църковно поръчение на Негово Светейшество господина господина КИРИЛА, патриарх Български, на нашия св. Синод на Българската православна църква, посред красотата на вярата ви, да осветим, открием и предадем този храм.

И днес във време на светата служба ние сторихме това, което беше по нашите сили.

Осветихме, подпомогнати от священослужителите, храма-църква на православните християни-българи в град Будапеща, Унгария, който има за свои ангели-закрилници светите братя Кирил и Методий — славянските просветители.

Позволете ми, със вяра в Бога и добрия успех на нашия народ, със обич и почит към всички вас, да ви предам новоосветения храм-светиня.

Този Божи дом на вяра, правда, любов, молитва и мир между хората на земята да пребъде през всички векове в духовна сила и неземна красота за радост и душевно спасение на всички ни.

На кратко историята на този храм гласи така:

Мястото за българска църква в Будапеща от 3600 кв. метра в квартала Ференц Варош е отпуснато безплатно от Будапещенската община. Подготовката за изграждане на църквата се поема от строителен комитет. Най-голяма подкрепа дават българите в Будапеща. Първа и чувствителна помощ изпраща св. Синод на Българската православна църква.

Полагането на основния камък било извършено на 31 май 1931 година от Негово Преосвещенство Стобийския епископ Борис, наш многоуважаван и искрено обичан предшественик по катедра на Неврокопската епархия, комуто да е вечна и блажена паметта. Храмът е завършен в края на м. октомври същата 1931 година.

В този храм се извършваше светата служба само при осветен и положен антиминос. Сега храмът е вече напълно осветен.

Всички вие, кой повече, кой по-малко, подпомогнахте да се издигне един светец фар в бурното житейско море. И този фар ще свети и сочи правия път на всеки българин, който живее тук — далеч от родина.

Освети се храм, в който всяка наскърбена и смутена душа, чрез молитва, ще намери утеха. Предава ви се светилище, в което Бог ще пребъдва винаги и ще дава Своята благодат на всич-

ки, които я търсят искрено с вяра и смирение в молитва.

Този новоосветен храм-църква има свои небесни ангели, носи името на Солунските братя просветители светите Кирил и Методий.

Велико, неизразимо велико е делото на светите равноапостолни братя от национално, българско, от всеславянско и от църковно гледище.

Едва ли има народ под Божието небе, в чиято история, земя, народ, език и вяра да са така органически неразривно свързани както нашата история. Тази връзка е толкова яка, че не може разделно да бъдат разследвани и изучавани, а само като единно, монолитно цяло. Един език, една вяра заливат от ранни години една земя, над която звучи едно слово — българското! С ореола на светци блестят и са наша гордост и днес светите братя, творците на българската азбука, на богослужебните ни книги, на матерния ни език.

В културната история на българския народ това е събитие от първостепенно значение. Това е велико и светло дело, което озари с просвета и духовна мощ цялото славянство още в началото на нашия осъзнат исторически живот. Цял наниз от поколения в тежкия ход на вековете се очудва от безсмъртния подвиг на светите братя Кирил и Методий и немее от възторг пред блясъка на великото им дело.

Изнамирането на азбуката не е само оригинален замисъл. То се цени като много трудно и при това успешно научно дело. Делото на светите Кирил и Методий, освен с етническото единство на българското племе, бе пропито и с дипломатическа мъдрост и прозорливост.

Затова неговите последици бяха благодатно въздействие и върху съдбините на държавата.

Но целта на светите братя беше, чрез азбуката, да ни дадат цвета на духовната култура — чистото християнство. Благодарение на тях се затвърди завинаги новосъздадената народна църква. Тая църква спомогна още в далечно минало да се изгради нашето народностно единство и самосъзнание през тежките години на голямото робство. Трябва да се признае, че в историята на българската духовна култура челно място се пада на Българската православна църква, свързана за вечни времена с делото на светите Солунски братя.

Чрез славянобългарската азбука Българската църква се онародности, а българският народ се духовно възроди, християнизира. Така се създаде хилядолетно единство на народностното ни битие — Бог и България станаха „единство в двойна плът“ според философско-поетическите

слова на големия български поет Пенчо Славейков. Делото на светите Кирил и Методий е ценно и спасително и за цялото славянство.

Създадената славянска писменост и книжнина най-напред се появи в Моравия и Словенско, а истински разцвет достигна в България. По-късно оттук тя се разпространи между всички славянски народи. Този успех пък спомогна да се създаде в християнството нов културен кръг — славянският, а в славянството да се влее нов творчески и нравствен дух — християнският.

Чрез славянската писменост и християнството се създават предпоставките за водещата днес в целия свят славянска култура.

Още Христо Ботев с гениален замах обрисова общославянските и общочовешки заслуги на светите Кирил и Методий. В своя в. „Знаме“ на 1875 година поетът написа:

„В историята почти на всички европейски народи се срещат такива личности, дейността на които е имала общочовешки характер, затова по своето всемирно значение заслужават почит и уважение от страна на всеки човек. . . Днес почти всички славянски свят. . . всеки славянин въздава чест и хвала на двамата наши Солунски братя Кирил и Методий. Те са гениите, които са записали знаменитото събитие на нашата бурна история, и те са представителите пред Бога на славянския братски равноправен и свободен съюз“.

Тези общокултурни и общочовешки заслуги на светите братя не са по-големи от техните чисто църковни заслуги. Просветата на светите Кирил и Методий е истинска християнска светлина, идваща от Бога, Който е светлина на света (Иоан. 1:4; 8:12), и говореща за Бога. От християнска ревност те откриха славянското писмо. От християнска ревност те бяха неведнаж мисионери между сарацини, хазари и славяни. От християнска ревност те се бореха срещу триезичната ерес, срещу иконоборците и понесоха гонения и страдания, дори и от страна на братя по вяра. Но преди всичко светите братя от чиста християнска вяра в Бога и ревност се отдаваха на аскетически, постнически трудове и подвизи, на молитва пред Бога и Неговите избранници-угодници. Поради тези им дела Църквата ги възпява като „единоравни на светите апостоли“, заради което са надарени от Бога с дара на чудотворство. Солунските братя светите Кирил и Методий бяха преди всичко църковни строители и светли дейци между вярващите люде.

В това отношение за техните заслуги се изказва много ясно и Негово Светейшество Кирил, патриарх Български:

„Светите солунски Братя, казва той, бяха в подвига на светите апостоли и като строители на Църквата. Светите равноапостолни братя бяха вярни Господни съработници в строежа на светата Божия Църква сред славянските народи. Българската света църква е от тях изградена като величествена твърдина на Господа“.

Щом светите братя са фактическите духовни строители и създатели на Българската църква, няма нищо по-естествено от това и днес в тяхно име да се изграждат, благоукрасяват и осветяват храмове в родината ни и извън нея.

Ето защо, и ние днес тук, като сме ощастливе-

ни да осветим с Божия милост и по поръчение на Негово Светейшество и на св. Синод този храм на името на светите Кирил и Методий и като споменаваме по този случай тяхното велико дело, имаме нравствен и църковен дълг да изплетем венци от цветя на неувяхваща благодарност и вечна признателност, с които да украсим техния равноапостолен, свет лик. Да им се поклоним смирено с молитва и просба да бъдат пред престола на Господа Бога наши застъпници. Но винаги трябва да помним, че ние сме повикани от Господа да бъдем съграждани на светиите (Ефес. 2:19). А това значи да сме един дух с тях.

Като плетем венци на молитвени славословия за светите братя, ние трябва да вилетем в тях и нашата готовност да им бъдем подражатели като на велики и свети наши съграждани. Ние трябва в един дух с тях да се стремим да бъдем в живота си единоравни със светите апостоли, да подражаваме на светлите примери на великите Христови ученици в службата на вярата, на творческата евангелска любов, на истината и на мира. Всички с голяма ревност, с примерно усърдие трябва да принесем добри прилози в изграждане на Божията църква — величествена и света, светъл град, крепост, която стои на връх планина (Мат. 5:14).

Да бъдем усърдни църковни строители в Кирилometодиевски дух е всякогашен наш християнски и човешки дълг, но особена повеля е на днешното време, в което Бог благослови да се възстанови родната ни света Патриаршия и пълната автокефалия на Българската света църква. Съработници Христови на този един и същ веле-лепен строеж бяха светите братя Кирил и Методий и техните свети ученици. На всицица ни, където и да се намираме, роден дълг е да се отзовем на призива на светата Патриаршия, който стига до сърцата ни чрез гласа на родните наши светци.

Наистина силни и правдиви са молитвените слова, които Църквата ни поставя в сърцето и устата на вярващите като обращение към светите братя: „Молете Господаря на всичко да утвърди всички славянски народи в православие и единомислие, да умири света и да спаси нашите души“.

Позволете, братя българи, от това свето място искрено и сърдечно да поднесем от име на всички вярващи, от име на църковното настоятелство, от име на клира и от наше име голяма благодарност и синовна признателност към св. Синод на Българската православна църква и неговия достоен председател Светейший Кирил, патриарх Български, задето благоволиха и разрешиха днешното наше църковно тържество.

Да пребъде във вековете светлото дело на Солунските просветители!

Да пребъде велик и свет този храм на вярващите българи в Будапеща на вечни времена, като светещ и спасителен фар за добро и мир, за вяра и спасение на всички добри човеци!

Да пребъде новоосветеният български храм с небесните ангели светите Кирил и Методий яка молитвена връзка на човеците на земята с небето!

ВЕЛИКА УТЕХА

От всички факти в съзнателния човешки живот моментът на телесната смърт е безспорно най-решителният и съдбоносен. Не само когато сам е застрашен от смърт или когато загуби скъпи близки, но и когато смърт сполети някой по-далечен сродник, а особено някого от родителите, или единствен останал родител на невръстни деца или единствено чедо на възрастни родители, или изобщо цъфтящ телесно и духовно млад живот, човек бива до дъното на душата си потресен и чувства неумолимостта и неотразимостта на смъртта. Затова стойността и висотата на съществуващите в света религиозно-философски учения се мерят и разпознава главно по туй, какво отношение имат те и какво отношение създават у човека към смъртта.

Едни учения гледат на смъртта като на окончателен завършек и край изобщо на човешкото същество. Това са ония, според които главна или единствена същност и ценност на човека е тялото и неговите потребности и функции. Философията на тия учения прекрасно е изложена в гл. 2 на кн. „Премъдрост Соломонова“. Единственото правилно заключение от тях е:

Да бързаме да ядем и пием, да се веселим, да си доставяме най-различни наслади, без да подбираме средствата за достигането им, защото утре ще дойде смъртта и ще прекъсне внезапно радостта ни. Всички наслади и всички средства за достигането им са еднакво позволени, защото няма кой да ни търси сметка за делата ни на земята: със смъртта всичко се свършва. „Затова нека се наслаждаваме от сегашните блага и да бързаме да се ползуваме от тоя свят като от младостта: да се наситим със скъпоценно вино и благоухания, и пролетният цвят на живота да ни не отмине; да се увенчаем с рози, преди да са увехнали; никой от нас да се не лишава от участие в нашата наслада; вредом да оставим следи от веселба, защото това е наш дял и наш жребий. Да притесняваме сиромаша-праведник, да не пожалим вдовици, и да се не срамям от многогодишните седини на старец. Силата ни да бъде закон на правдата, защото безсилнето се оказва безполезно“ (Пр. Сол. 2:6—10).

Така разсъждават ония, на които единствено съкровище е тялото и които затова му дават сърцето си, защото нали където е на човек съкровището, там е и сърцето му (Мат. 6:21). Но дохожда смъртта и разкрива колко жалко на вид, колко злобно, колко червеугойтелно и разложено на прах е това „съкровище“ и колко жалък и безсмислен е и самият живот, който е имал за център и съкровище подобна тлен! Защото оня, който би могъл след смъртта цял да стане пръст, той и приживе не е повече от пръст.

Други схващат смъртта като „страхотен час на черните итоги“, както казва поетът, като момент на строга, справедлива и неумолима равностметка за делата на живота, затова тя не трябва да се забравя никога. „Мemento мори!“ — „Помни, че ще умреш!“ — казваха древните, като с това искаха да подчертаят, че смъртта не е край, а е даване отчет. Това беше дълбока мъдрост, която вместо да насочва човека към разнообразни и безогледни наслади, го дисциплинираше и въздържаше, учеше го да помни законите на отвъдното — закони на правда, милост, истина и мир — и да се съобразява с тях тук. Египтяните

например за това слагаха мумии в залите на пируващите и танцуващите, за да им напомнят, че само тогава и само дотолкова е позволена веселбата, когато и доколкото е съобразена с отвъдната равностметка — напомняха им да не прекаляват и не се забравят при никоя веселба. Това придаваше на самия живот строг и дори мрачен характер, а смъртта се представяше като надвиснал над живота неумолим съдник, срещу който няма никаква утеха и никаква защита.

Колко светло, колко утешително-приласкаващо и колко победно спрямо смъртта е божественото Христово учение в сравнение с подобни учения, колкото и противоположни да са помежду си те! Ако те напомнят за смъртта — едните, за да ускорят и умножат насладите на тялото, а другите, за да ги забавят, разреждат и умалят пред нейния вид — то характерното християнско становище ние бихме могли да изразим кратко с точно противоположния девиз: помни живота!

Помни живота в себе си! Знай, че в тебе наред със смъртното тленно тяло има безсмъртна богоподобна душа, която е истинското твое съкровище и която е толкова ценна, че с нищо телесно не можеш я купи, дори ако придобиеш целия свят (Мат. 16:26). Знай, че „Бог е създал човека за нетление и го е направил образ на Своего вечно битие; ала по завист от дявола влезе в тоя свят смъртта, и я изпитват ония, които са от неговия дял“ (Прем. Сол. 2:23—24). Затова и сърцето, грижите и вниманието си давай на безсмъртното в себе си, а не на тленното. Помни не само отсамгробния, но и задгробния си живот и знай, че отвъдният ще бъде такъв, какъвто ти сам го подготвиш чрез тукашния си живот. Помни живота!

Помни живота около себе си! Знай, че както Бог е дал безсмъртна душа и Свой образ на тебе, така е дал и на всички човеци, които те забикалят, затова гледай на тях като на Божии образ! Знай, че каквото си направил на тях, все едно че си го направил на Бога и че от отношенията ти към тях ще зависи както отсамният, така и особено отвъдният ти живот. Защото и те ще преминат заедно с тебе отвъд, гдето няма да преминат нито притежанията и почестите ти, нито превъзходствата и украшенията ти; гдето ще бъдеш сам, гол, додъно прозрачен и жалко безпомощен пред Съда. Там твои ходатаи или твои обвинители ще бъдат гладните и жадните, голиите и болните, затворниците, унижените и оскърбените — в зависимост от това, как си се отнасял към тях (Мат. 25:32—46). Помни живота около себе си!

Помни Живота! Сиреч помни Оня, Който е Самият пълен, вечен, абсолютен Живот (Иоан. 14:6); от Когото е твоят собствен живот и животът на всички твари в света; Който от любов дойде в света, та всякой, който вярва в Него, да не погине, а да има живот вечен (Иоан. 3:16; 1 Иоан. 4—9:10). Той затова дойде в света, за да имат човеците живот и да го имат в изобилие (Иоан. 10:10). Помни Оногова, в Чийто ръце е тукашният ти и отвъдгробният ти живот, пред

Когато ще даваш сметка за делата си и ще бъдеш оправдан или осъден в зависимост от това, доколко и как си изпълнявал волята Му! Помни Живота!

Ето тук, в това насочване погледа и цялото внимание на човека не към смъртта, а към бъдещия живот и особено към абсолютния Живот, към Бога, е великото утешение на християнството, което превръща телесната смърт не в страшилище, а само във временен епизод, временно успокоение и преминаване там, „дето няма болка, печал, нито въздишка, а има безкраен живот“. Затова и св. ап. Павел когато започва да говори за второто Христово пришествие и за

възкресението на мъртвите, посочва, че християните пред лицето на смъртта на техни близки не трябва да скърбят, както скърбят нямашите надежда, а да се утешават един друг с Божното обещание за отвъдното повторно срещане, на което Възкресението Христово стана началък и абсолютна гаранция (1 Сол. 5:13—18). Пред лицето на смъртта християнинът обръща очи към Живота и към Неговата победа над смъртта, затова той стои не безутешен, а примерено прояснен и обнадежден, че е изтръгнато нейното жилище и е отнета победата на ада (1 Кор. 15:55). Надгробното ридание на християнина затова преминава в победна песен. Той помни Живота!

Възможността на богопознанието в светлината на философията

Всяко познание носи светлила радост и доставя голямо щастие. Най-висшето пък познание — за Бога като върховно, премъдро и свето Същество — озарява човека с нивга непотъмняваща светлина и му дава възможност да предвкуси още на земята от неизказаните сладости на вечното блаженство. Може ли човек да познае Бога в цялото Му съвършенство и в безпределната Му светост и да не Го обикне, да не влезе в духовно общение с Него, да не черпи от безбрежните струи на живота и благодатта Му и да не води добродетелен живот? Колкото по-ярко блясва в съзнанието ни истината за светото съвършенство и ненадминатото величие на Бога, толкова повече пленява сърцето ни от Него и то по-силно Го обиква. Вечната истина и вечната любов представляват от себе си неразлъчно единство: те взаимно се обуславят, подпомагат, проникват и допълват. Любовта — свидетелствува св. ап. Павел — все повече и повече изобилва чрез познаване и разбиране на всичко (Филип. 1:9) и особено на Бога. Св. Иоан Богослов разкрива пък обратната страна на тази теза, като казва, че всеки, който люби, е роден от Бога и познава Бога (1 Иоан. 4:7). Следователно, когато човек се стреми към богопознание и боголюбие и напредва в тях, той възраства в съвършенство и се наслаждава на блаженство.

Обаче не остава ли неосъществим копнежът на човека по вечната истина? Не е ли напразен напънят на ограничения, немощен и смъртен човек да се издигне до абсолютното, вечно и свето битие на Бога и да го познае?

Философският размисъл, който в своя скептицизъм и критицизъм подлага на изследване самата способност на човека за познание и се стреми да установи точно възможностите и границите на човешкото познание, е повдигнал редица възражения против възможността на богопознанието. Поне с по-съществените от тях трябва да се занимаем, за да разчистим пътя за полета на душата ни към висшите сфери на богопознанието, а заедно с това и към осмисляне на съществуването ни и към блажен живот. Истинското

щастие — пише блаж. Августин в трактата си „За щастливия живот“ — е познаването на Бога. И действително, съвършеното познаване на Бога е свързано неразривно с вечния живот и пълното блаженство, защото то върви ръка за ръка със съвършената любов към Бога, чрез която човек пребъдва в Бога и Бог — в него (срв. 1 Иоан. 4:16).

Изгражданите на философска основа възражения против възможността на богопознанието излизат от понятието за Бога. Според него ние схващаме и необходимо трябва да схващаме Бога като абсолютен, безусловен и безкраен по битие, като трансцендентен и съвсем различен от всичко иманентно, земно и човешко, като „Съвсем другото“, както Го нарича видният съвременен философ на религията проф. Рудолф Отто в бележитото си съчинение „Светото“, и като безпределен по възвишеност и съвършенство. Според законите на логиката такова същество следва да бъде признато за непостижимо и непознаваемо за ограничения в пространствено-временно и в умствено и нравствено отношение човек. Още Буда е отричал възможността на богопознанието, включително относно съществуването или несъществуването на Бога, въз основа на предпоставката, че Бог е абсолютен. Преданието разказва, че вероятно в отговор на някакъв въпрос Буда казал:

„Ако под Абсолютен си мислим нещо несвързано с никакви известни неща, тогава Неговото съществуване не може да се установи с никакви разсъждения. Как можем да знаем, че нещо, което не е свързано с други неща, изобщо съществува? Цялата известна нам вселена представлява система от взаимни връзки. Ние не познаваме нищо, което да не е свързано или което може да съществува, без да е свързано с нещо друго“.

Идеята за непознаваемостта на Бога може би най-ярко е изразена от Свами Вивекананда, един от най-критичните философи на днешна Индия. Той казва:

„Бог, Когато сме познали, не е вече Бог; познатият Бог става вече временен като нас. Бога не можем да знаем. Той винаги е непознаваем“.

В западноевропейския културен кръг Гьоте е дал не само доста задълбочен, но и художествен израз на идеята за непознаваемостта на Бога. Според него Бог е „непонятен“; никое име не подхожда за Него и не може да Го направи разбираем за съзнанието ни. В разговорите си с Екертман Гьоте казва:

„Що знаем ние за идеята за Божественото и що могат да ни кажат нашите тесни понятия за най-висшето Същество! Ако бих поинкал, подобно на някой турчин, да Го назова с хиляди имена, то и тогава пак не бих споделил нищо, и в сравнение с тъй безграничните Му свойства не бих казал нищо“.

Сам Гьоте изповяда с тъга на душата си чрез устата на любимия си герой Фауст, че всичките му усилия да постигне вечната истина и да се доближи до Безкрайното, останали напълно безрезултатни:

Напразно, виждам, събирах
съкровищата на мисълта безспира;
и ето ме на края вече разбрах —
във мене нова сила не извира;
ни косъм по-високо не се дигнах,
и близко до Безкрайното не стигнах.

Като излиза от идеята, че „разумът на човека и разумът на Божеството са две много различни неща“, Гьоте съветва, че „не е добре човек да се докосва до божествените тайни“.

Върху такива основи е изградено цяло философско течение, известно под названието „докта игноранция“, т. е. „мъдро незнание“, според което човек не може да изкаже нито едно положително съждение за свойствата на Бога. Тази философска система, чиито начеки могат да се намерят още у Псевдодионисий Ареопагита и Бонавентура, получи завършен вид у Николай Кузански.

Философското твърдение, че богопознанието е невъзможно поради абсолютността, трансцендентността и безпределността на Бога, не е състоятелно. Вярно е, че смъртният човек със своя ограничен разум никога не може да обхване изцяло, да изчерпи до дъно и да познае напълно Бога. Но такова познание ние не можем да постигнем относно никой предмет и от емпиричната действителност. Известно е, че за да се постигне пълно познание за който и да е предмет от емпиричната действителност, той трябва да бъде обхванат във всичките му причинни връзки и зависимости, които в края на краищата го поставят в по-близко или по-далечно отношение с цялото битие и се простират до безкрайност и следователно са неизследими и непознаваеми за никой ограничен човешки разум. Вследствие на това никое човешко познание не е абсолютно и пълно. Всяко — и най-точното — човешко познание носи фрагментарен, откъслечен характер и е непълно. Все пак то е познание, което напълно заслужава нашето доверие, и ние можем спокойно да разчитаме на него и успешно да го прилагаме в практическия си живот. Още повече познанието ни за Бога като абсолютно, безпределно и всесъвършено битие носи откъслечен характер и не е пълно. Все пак то е възможно и задоволително: Безкрайното именно поради своя

та безкрайност прониква всичко ограничено и чрез всестранно изследване на ограничното може да бъде донякъде познано. Белжикитият холандски философ Бенедикт де Спиноза напълно правилно забелязва: „Колкото повече познаваме отделните неща, толкова повече познаваме Бога“. Пък и Гьоте, който оспорва възможността да се познае Безкрайното, все пак допуска този начин на богопознание, като казва:

Ако искаш да проникнеш в Безкрайното,
изследвай от всички страни само крайното!

Разбира се, ние не можем да се съгласим, че изследването и познаването на крайното винаги и с необходимост води до познаване на Бога. Още по-малко можем да се съгласим, че само по този начин се постига богопознание. Но за нашата специална задача тук е напълно достатъчно, че от компетентни лица се признава някаква възможност за богопознание.

Трансцендентността на Бога също така не изключва възможността на богопознанието. Общочовешкото религиозно съзнание в най-висшите си постижения и християнската религия свидетелствуват, че Бог не е абсолютно трансцендентно и напълно различно битие, за да не може по никакъв начин и в никаква степен да ни бъде достъпен. Бог като безпределен Дух е всъдеприсъстващ и който Го търси с очите на чистото си сърце, навсякъде може да открие Неговото присъствие и да съзерцава таинствените следи от Неговото величие. Бог казва чрез устата на пророк Иеремия: „Нима аз съм Бог само отблизо... а не Бог и отдалеч? ... Не изпълням ли аз небе и земя“ (Иер. 23:23—24)? Истината за Своето всъдеприсъствие Бог е открил и на пророк Исаия чрез следната образна реч: „Небето е Мой престол, а земята — подножие на козете Ми“ (Ис. 66:1). Св. ап. Павел казва, че Бог не само е над всички, но също така е и чрез всички и във всички нас (Еф. 4:6); „ние чрез Него живеем, и се движим, и съществуваме“ (Деян. 17:27). Поради това Той не е далеч от никого измежду нас и всеки може някак да Го усети и намери (Деян. 17:28). При това нека помним, че Бог — според проникновената мисъл на блаж. Иероним и на блаж. Августин — „цял и всецяло е навсякъде“. Тази истина още по-точно и по-пълно е формулирана от св. Йоан Дамаскин. Той пише:

„Трябва да знаем, че Бог няма части, но цял се намира навсякъде и всецяло пребивава не с каквато и да е част в някаква част, разделяйки се подобно на телата, но цял във всичко“.

Като не е абсолютно трансцендентен, Бог не е и „Съвсем другото“ и следователно между Него и нас не съществува битийна разлика, пълна стъчужденост, бездънна и непроходима пропаст. Ние сме сътворени по Божи образ, носим в себе си Божие дихание и сме призовани да се богоуподобяваме, да се доближаваме до съвършенството на Бога, като се приобщаваме с богочовешкото естество на Христа Спасителя и се освещаваме чрез благодатните дарове на Св. Дух. Вследствие на това чрез вглъбяване в себе си и особено в нашата обновена чрез Божиата благо-

дат духовна природа ние постигаме непосредно и доста задоволително богопознание. Нам Бог ни се открива не само посредно, но и непосредно: ние Го чувствуваме в себе си, носим Го в себе си, дори ставаме едно с Него. Исус Христос в „Първосвещеническата молитва“ изразява волята Си за всички вярващи на Бога Отца, като казва: „Както Ти, Отче, си в Мене, и аз в Тебе, тъй и те да бъдат в нас едно“ (Иоан. 17:21). „Който се съединява с Господа — казва св. ап. Павел — един дух е с Него“ (1 Кор. 6:17). Щом ние сме сътворени по Божи образ; щом носим в себе си

Божие дихание; щом се приобщаваме с Бога и ставаме едно с Него, ние имаме за Него непосредно познание, което е най-достоверно. В този дух се изразява и именитият философ Рене Декарт, като казва:

„Съществуването на Бога е по-достоверно от най-достоверната геометрическа теорема“.

Д-р Ив. Г. Панчовски

Всяко поколение почва отново

Едва ли има поколение, което да не приема духа като градивна сила, духовно начало — като основен стимул на живота. Точно преценено, само малцина биха се съгласили драговошно да бъдат означени изключително като приемачи само материалното начало в живота. Още помъчно може някой да си представи за себе си, че би му било безразлично да бъде направо наречен човек, комуто липсва духът, — човек без дух!

Всяко поколение се чувствува задължено на свой ред да овладява духа и да отстоява неговите права. Но на лице е още и фактът, че във всяко поколение се бори един вид дух срещу друг вид дух. Бремето след първата световна война прояви устрема си в това отношение твърде бурно. И днес още, при спомена за ония дни, как ни затрогва усърдието, с което хората тогава в изблик на духовни пориви диреха да отстранят и да превъзмогнат бедите на следвоенното време, на глада и на инфлацията. Старото се рушеше, новото напираше стремглаво да дойде — това бе духовната атмосфера, в която хората живееха.

Поколениято след втората световна война в това отношение не бе особено въодушевено. За неговото духовно състояние обаче стана характерна една съвсем друга отлика — неговата голяма **готовност**. Това е в известен смисъл израз на духовна бедност, но не на жалкост, на окаяност. Това е оная голяма и пълна откритост и отзивчивост, която е противоположност на духовната гордост.

Духовната надменност във всички нейни форми е порочна и вредна. А това тихо, скромно, очакващо състояние на откритостта, напротив, съдържа в себе си гаранция за нещо много по-добро. В кръга на хората с такова настроение са включени и всички ония, които нямат вече никаква връзка с наследената църковност; които не могат да разглеждат и да разбират себе си

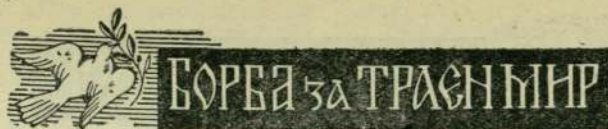
като християни в традиционен смисъл. Защото всички те стоят под сигурното обещание, което най-добре се изразява с едно от словата на **Киркегаард**: „Върховното съвършенство на човека е да **чувствува нужда от Бога**“.

Но това познание е само отражение на другото — че недостатъчността на човека, неговата потребност да търси опора, копнежът му за утление, **трябва да получи удовлетворение**. Затуй е кръгла заблуда представата, че човек може да стане съпричастник на Божията близост, на Божията присъствие, само когато той сам угасне. Големите християни през всички времена са чувствували това съвършено другояче. Те са знаели, че Божият дух мобилизира човека по един непознат за него начин, като че ли дори го **при-нуждава към живот**, въвлича го в движение, което е бурно и величествено.

И още: никога човек не може да има истината само за себе си. Не може да я намери като индивидуалист. И не може като самотник да я практикува. Затова всички се нуждаем от църквата, от църквата на древността, на столетията. Божият дух, който действа по най-личностен начин, индивидуално, като заангажира човека и го оживява, е същевременно **духът на общелието**. Той прави човека способен да общува.

Ако ние действително говорим за Божия дух, тогава нашите слова се отнасят за много повече неща, отколкото човек може да изрече с малко изрази — това узнаваме от края на Символа на вярата — от нашето Верую: „Изповядвам едно кръщение за прощение на греховете. Чакам възкресението на мъртвите и живота на бъдещия век“. Ние говорим собствено за обновяващата, животворната, преобразяващата сила Божия. Всяко поколение трябва наново да намира пътя си към Божия дух, към тая сила Божия. Нашето поколение също трябва да намери и да поеме своя път нататък!

Х. Л.

БЪЛГАРСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА И ВЪОРЪЖЕНАТА АГРЕСИЯ СРЕЩУ ЕГИПЕТ

Египетският народ, след дълголетна непрекъснатата борба срещу властта на един чужд завоевател и гнета на вътрешния експлоататор, успя най-сетне с революцията от 23 юли 1952 да стане господар на своята съдба. Въдъхновяван от уроците на миналото и черпейки решимост в настоящето, което определя пътя към бъдеще, освободено от страх, нужда и унижение, народното правителство на председателя Насър на 26 юли 1956 — деня на чествуване четиригодишнината от изгонването на крал Фарук от Египет — чрез обявяването национализирането на компанията на Суецкия канал отхвърли от плещите на народа и последните остатъци от експлоатацията на чуждия капитал.

Този акт на египетското правителство, напълно закономерен и в съгласие с правните норми на Международното право, предизвика неудържим гняв всред капиталистическия свят, който в случая се почувствува смъртно засегнат в самото си сърце. И както винаги в подобни случаи, космополитичният капитал потърси и намери послушни държавници и правителства, които да поемат в ръцете си неговата кауза.

Правителствата на Великобритания и Франция, въпреки волята и интересите на своите народи, се нагърбиха при този случай с неблагодарната и безславна задача да възстановят, въпреки всичко и със всички средства, изгонения от египетската земя чужд експлоататорски капитал. Така, на последователни етапи и под различни несъстоятелни предлози, се стигна до въоръжената агресия срещу Египет, която изправя човечеството пред възможността за нова световна война.

Световната съвест е отново смутена. Христовата правда е погазена. Човечеството е в оправдана тревога.

В тревога е и Българската православна църква. Дълбоко покрусена е тя. В тревога е пред мрачните хоризонти за световния мир, ако агресорите в последния момент не се опомнят и не възстановят статуквото.

Като израз именно на тези чувства на загриженост е и декларацията на Св. Синод на Българската православна църква по въпроса, обнародвана в утрения ежедневен печат от 14 ноември, както и на уводно място в този брой на ЦВ.

Българската православна църква, „вярна на божествения завет на Господа Исуса Христа за мир и благоволение между хората и народите“, с тази си декларация „осъжда агресията срещу свободата, независимостта и суверенитета на Египет“ и иска, щото решението на общото събрание на извънредната сесия на ООН за защита на Египет да бъде приложено „с пълния престиж на тая световна организация, като се изтеглят от египетска територия всички чужди войски и веднага се започнат преговори за мирно уреждане на суецкия въпрос“.

Христовата църква е против насилието във всички негови форми. Тя вещае времето, когато няма да има повече „ни роб ни свободник, а всичко и във всичко ще бъде Христос“ (Колос. 3,11). Христовата църква е и против кръвопролитията по какъвто и да било повод и предлог. Основна нейна заповед е заповедта за любов и мир между люде и народи. Нашият Спасител Исус Христос дойде между нас в името на мира, защото и Сам Той беше мир (Мих. 5:5). Отивайки си от земята, Той пак ни остави мир. Едни от последните Му думи са: „Мир ви оставям; Моя мир ви давам“ (Иоан. 14:27).

Делото на мира в света е прочее първостепенна грижа на Христовата църква. Ето защо, в този тревожен час, когато световният мир е отново застрашен, примерът на Българската православна църква, даден с разглежданата тук нейна декларация, трябва да намери единоплушни последователи и всред другите поместни църкви. Чрез обединените сили на всички поместни Христови църкви ще бъде даден решителен принос за спасяването на мира, като погазената Христова правда в Египет бъде възстановена.

ЦЪРКОВЕН ВЕСТНИК

Ние сме Божие творение

СЛОВО ЗА НЕДЕЛЯ 9 СЛЕД КРЪСТОВДЕН

„Негово творение сме ние, създадени в Христа Исуса за добри дела, що Бог е предназначил да вършим“.

(Еф. 2:10)

В днешното апостолско четиво св. ап. Павел разкрива една от най-важните миогледни истини, които крепят и осмислят живота, — истината за човека и по-специално за човека-християнин. Въпросът за човека, за неговия произход и за неговата същност е третият голям въпрос след въпросите за Бога и за света, които са вълнували и вълнуват човечеството. И кой измежду нас, християните, живите членове на Божията църква в света, не си е поставял въпроса, що е човекът-християнин, какво особено представлява от себе си той, което може да го отличат от много други хора, които не познават Христа?

На тия вълнуващи всяка християнска съвест питання великият апостол Павел отговаря в днешното апостолско четиво така: „Негово, т. е. Божие творение сме ние, създадени в Христа Исуса за добри дела, що Бог е предназначил да вършим“ (Еф. 2:10).

В тия бележити думи се съдържат три истини, на които аз искам да спра вашето внимание:

Ние, като обикновени хора, като всички други хора по света, сме творение не на случая, а на Бога. Това е първата истина. Ние, като християни пък, сме едно по-специално Божие творение, което има високо предназначение в живота на света. Това е втората истина. Нашето предназначение е да вършим само добри, богоугодни дела, за да свети чрез нас църквата Божия в света. Това е третата истина.

Какво бихме могли да кажем по първата истина?

Ние, хората, сме Божие творение.

Изгледайте се във всеки човек и вие ще се уверите в тази истина.

Изучете най-първо тялото на човека, цялата много-сложна организация на това тяло. Вижте с каква фина точност и изобретателност е поставена всяка част на човешкия организъм на своето място. Вижте как всяка част изпълнява своята задача. И вие не можете да не изпаднете във възхита пред премъдростта на Този, Който създаде организъма на човека.

Спрете по-специално вниманието си на ухото и на окото! Човешкият гений никога не може да бъде в състояние да създаде такива фини апарати, изработени с изключително майсторство, като тия на ухото и окото, — ухото годно да възприема музиката на света и да носи наслада на душата, окото, годно да възприема чародейните красоти на света и да радва душата. Можете ли вие да си представите един дом без прозорец? Окото е прозорецът на душата към видимия, материалния свят. Незначителна на вид частица, но толкова нежна, толкова сложно изработена, че е в състояние да долови всички цветове, всички багри, всички красоти, които пълнят природата. Как се изработиха мозъкът, сърцето, ухото, окото вътре в тъмната лаборатория на майчината утроба с такава разумност, с такава математическа точност и пресметливост? Може ли това да бъде дело на една неразумна природа?

Влезте сега по-надълбоко във вътрешността на човека, влезте в неговата душа, изучете неговия разум, неговото чувство, неговата воля. Можете ли вие да си представите човешкия разум, стигащ до гениалните изобретения в науката, изкуствата, техниката, до големите открития в областта на радиото, телевизията, атома, без да помислите, че той разум може да бъде плод, творение само на един върховен Разум, Чийто име е Бог? Може ли разумът на човека да излезе из една неразумна материя

и така чудно, възхитително чудно да я преобразява, да впряга в действие всички нейни стихии, за да му служат, да правят живота по-лек и по-приятен? Има един закон в света, който гласи, че никога следствието не може да бъде по-голямо от причината, че от нищо нещо не става. Ако не съществуваше висшият, всемогъщият Разум, не би бил възможен и човешкият разум.

Вижте по-нататък сърцето на човека, пълно с всеотдайна, топла, гореща любов. Можете ли вие да си обясните жертвената майчина или бащината любов, можете ли да си обясните чистотата и възвишеността на човешкия полет, устрема му към идеали, копнежа му по щастие, по вечно щастие, по вечна радост, ако Бог Любов не беше вложил в човека искра от Своята никога незалязваща светлина, от Своята безкрайна благодат и чистота? Гледайте човешката воля, устремена да чвори, да изгражда и пресъздава живота. В състояние ли сте вие да си я обясните без мисъл за вечната Воля, Която вечно твори необятните светове, милионите и милиардите звезди?

Всеки човек е личност, надарена с чувство за право на свобода и на самоинициатива. Можете ли вие поне за миг да си въобразите една такава личност, която казва за себе си: „аз съм!“; ей тъй излязла из безличната материя по стечение на разни обстоятелства и условия, в които няма никакъв разум и никаква духовна сила?

Човек! Велико нещо е да бъдеш човек! Венец на творението, а не жалко същество, излязло из мъртва материя!

Ние сме Божие творение! — казва ап. Павел. — Ние сме излезли из пръст, защото пръст е нашият материален състав. Но тая пръст е майсторски оформена и в нея има Божие дихание. Ако няма в нас Божие дихание, ние не можем да имаме нито разум, нито сърце, нито воля. Без Божието дихание не можем да бъдем повече от една обикновена пръст, взета от земята.

Ние, хората, изобщо, сме Божие творение. Ние, по-специално християните, вярващите в Исуса Христа люде, сме ново творение в творението, — творение по-особено, благодатно, творение в Христа Исуса. Виждали ли сте вие, как зидарят изглажда камъка, преди да го постави върху зида, който изгражда нагоре? Небесният Зидар гради Своята църква, като всеки камък изглажда и прочиства. Ние сме живите камъни в живата сграда на Христовата църква, поставена в света с великата мисия да спасява хората от греха, да ги води към Бога.

„Бог, богат с милост — пише ап. Павел на ефеските християни — поради голямата Си любов, с която ни обикна, макар да бяхме мъртви поради престъпленията, ожитворили ни с Христа и ни възкреси с Него, за да яви на бъдещите векове преизобилното богатство на Своята благодат в доброта към нас чрез Христа Исуса“ (Еф. 2:4—7). Това преобразяване и осветяване на човешката природа, това нейно ново пресъздаване апостолът нарича „Божий дар“ (Еф. 8), за който човек няма никакви заслуги, — дар, явен като благодатен плод на изкупителната жертва на Господа Исуса Христа на Голгота.

Такова творение Божие сме всички ние, които драговоно сме пожелали да бъдем членове на Божията църква, на едната, светлата, съборната и апостолска Божия църква. Каква чест! Какво високо достойнство!

Ние сме, казва апостолът, творение Божие, създадени в Христа Исуса. С каква цел? — С една висока цел —

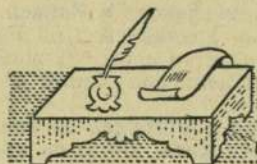
„за добри дела, що Бог е предназначил да вършим“. Ние сме определени от Господа, Твореца на небото и земята, да бъдем светилници на света. „Вие сте светлината на света! — ни говори Спасителят. — Тъй да светне пред човешките светлината ви, та да видят добрите ви дела и да прославят небесния ваш Отец!“ (Мат. 5:14, 16).

Това са те — трите истини — които днешното апостолско четиво изтъква пред очите ни: ние, човешките изобщо, сме Божие творение; ние, християните специално, сме благодатно ново Божие творение; задачата ни като членове на светлата църква е да бъдем светилници на живота, да светим с добрите си дела на любов към тия, които жадуват за любов, на милосърдие към тия, които имат

нужда от братско съчувствие и милост, на радост за всички, които искат да видят живота радостен, мирен, честен.

Тъй ни учи св. ап. Павел: като Божие творение, „да бъдем свети и непорочни пред Бога с любов“, да бъдем истински синове Божии в духа и силата на Господа Исуса Христа, Невидимия, Божествения Глава на нашата църква, „за да бъде хвалена славата на Неговата благодат“ (Еф. 1:4—6), за да блести тая слава от род във род, от страна в страна по всички предели на земята за щастие, блага воля и мир на цялото човечество.

Д-р Тодор п. ТОДОРОВ

ЦЪРКОВНА И ОБЩЕСТВЕНА ЛЕТОПИС

Разменени телеграми между Негово Светейшество Алексий, патриарх Московски и на цяла Русия, и Негово Светейшество патриарх Кирил. — Негово Светейшество Московският и на цяла Русия патриарх Алексий е отговорил на поздравленията от Негово Светейшество патриарх Кирил за рождения му ден със следната благодарствена телеграма:

„Сърдечно благодаря на Ваше Светейшество за приветствието и добрите благопожелания. Взаимно желая мир и процъфтяване на братската Българска църква под вашето благочестиво ръководство“.

Поздравителната телеграма на Негово Светейшество патриарх Кирил гласи:

„По случай рождения ден на Ваше Светейшество от мое име и от името на св. Синод ви приветствувам с най-топла сърдечност, и с усърдна молитва към Всемилющия Бог ви благопожелавам щастливо дълголетие в здраве и душевни сили за благо на светата Руска православна църква и на великата ви родина“.

Датска църковна делегация в България. — От 31 октомври до 6 ноември т. г. у нас пребиваваха като гости на св. Синод на Българската православна църква петчленна делегация на Лютеранската епископална църква в Дания. Делегацията бе в състав: Негово Преосвещенство епископ Кристиан Юлиус Скат Хофмайер, водач на делегацията, и членове: деканът на Лютеранската епископална църква Йохансен и пасторите Янсен, Чойкен и Борегард (Боог). На летище София делегацията бе посрещната от Преосвещенния епископ Николай и други духовници.

На 1 ноември гостите присъстваха на архиерейската св. служба в семинарската църква „Св. Иван Рилски“, която бе отслужена от Негово Светейшество патриарх Кирил по случай храмовия ѝ празник. След отпуст Негово Светейшество произнесе слово и приветствува гостите. Отговори на немски език Негово Преосвещенство епископ Хофмайер.

В чест на делегацията вечерта в 20 часа Негово Светейшество даде вечеря в Синодалната палата, на която присъстваха членове на св. Синод, председателят на Комитета при Министерския съвет по въпросите на Българската православна църква и на религиозните култове

г. Михаил Кючуков и съветникът при същия комитет г. Димитър Тодоров. На вечерята произнесоха кратки тостове Негово Светейшество, епископ Хофмайер и г. Михаил Кючуков.

На 2 и 3 ноември гостите посетиха Духовната академия и Рилския манастир.

На 3 ноември вечерта присъстваха на бдението в патриаршеската катедрала „Св. Александър Невски“. В края на бдението Негово Светейшество представи гостите на богомолците с кратко слово, на което отговори епископ Хофмайер.

На 4 ноември гостите присъстваха в катедралата „Св. Александър Невски“ на съборната св. Служба, която бе отслужена от Негово Светейшество в съслужение на намаления състав на св. Синод Техни Високопреосвещенства Врачански Паисий, Варненскопреславски Йосиф, Ловчански Филарет и Старозагорски Климент. След св. Литургия Негово Светейшество произнесе слово и приветствува гостите. Отговори Преосвещеният епископ Хофмайер. След службата в салона на св. Синод бе уреден прием и на гостите бяха поднесени подаръци от Българската православна църква.

От страна на Комитета при Министерския съвет по въпросите на Българската православна църква и на религиозните култове бе даден обяд, по време на който председателят на комитета г. Михаил Кючуков приветствува датската църковна делегация.

На 5 ноември сутринта, в един от салоните на хотел „България“, бе уредена пресконференция, на която делегатите споделиха с представители на столичния печат своите впечатления от църковния живот в страната, който се развива нормално, при обезпечена свобода на съвестта и вероизповеданията.

Вечерта в Драгалевския манастир „Св. Богородица“ Негово Светейшество даде вечеря на гостите, на която присъстваха и членове на св. Синод.

Делегацията отпътува на 6 т. м. за Дания, изпратена на аерогара София от представители на св. Синод и на Комитета при МС по въпросите на БПЦ и на религиозните култове.

Патриаршеско и синодално посещение на Софийската духовна семинария. — На 15 ноември 1956 Негово Светейшество патриарх Кирил и Високопреосвещените синодални архиереи Врачанский Паисий, Варненский и Преславски Йосиф, Ловчанский Филарет, Старозагорский Климент и Неврокопский Пимен, заедно с председателя на Комитета при МС по въпросите на БПЦ и на религиозните култове г. Михаил Кючуков, направиха своето традиционно есенно инспекционно посещение на Софийската духовна семинария. Високите гости посрещнати тържествено от ректора на семинарията Преосвещеный Тихон, цялото учителско тяло и всички семинаристи. След молебена в църква Негово Светейшество произнесе голяма програмна реч върху задачите и целите на цялостната учебно-възпитателна работа в СДС с оглед на бъдещата пастирска дейност на питомците на семинарията. Отговори Преосвещеный ректор, който даде уверение, че той, учителите и възпитателите са вдъхновявани и ръководени в своята работа тъкмо според възвестените от Светейшия патриарх начала. След това Негово Светейшество и синодалните архиереи посетиха и новооткрития в Черепишкия манастир свещенически курс, след което се състоя конференция между гостите и преподавателите при семинарията.

В 16.30 часа гостите отпътуваха за София, изпратени по същия тържествен начин, както бяха посрещнати.

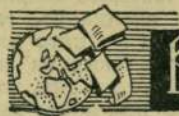
В семинарията, при чувствително подобрени битови условия, се работи с високо евангелско съзнание. Вяра, труд, братолюбие — това са началата, които стоят в основата на живот и работа и на учители, и на питомци.

Завръщане на св. Неврокопския митрополит Пимен от Будапеща. — На 13 ноември т. г. се завърна със самолет от Будапеща Високопреосвещеный Неврокопский митрополит Пимен, който бе заминал за Будапеща по поръчение на св. Синод, за да освети българския храм „Свети Кирил и Методий“. Освещаването на храма е станало на 11 ноември вместо на 22 октомври, както бе определено първоначално. Дядо Пимен, проявявайки апостолско дързновение, е останал в Будапеща, въпреки настъпилите събития, за да може да дочака възстановяването на реда в унгарската столица, та да изпълни възложеното му поръчение. В този брой помества прекрасното слово, произнесено от Високопреосвещения архиерей при освещаването на храма.

Да бъдем щедри в помощта си за братския унгарски народ. — На 15 ноември 1956 бе обнародвано в ежедневния печат възванието на Българския червен кръст, на Националния съвет на ОФ, на Централния съвет на профсъюзите, на Централния комитет на ДСНМ и на Комитета на демократичните български жени към българския народ, с което се приканват всички български граждани да подпомогнат щедро своите братя-унгарци в тия дни на тежко изпитание.

На българската общественост са добре известни големите материални щети, нанесени на братския унгарски народ по време на последните

трагични събития в страната. Нужна е бърза, щедра помощ. Да се помогне на този, който страда, който е в нужда, е основен дълг на християнина. Ето защо ние, вярващите християни, трябва да бъдем първи в тази помощна акция.

ВЪНШНИ НОВИНИ

За живота на християните в Израел. — Напоследък г. Хаким, католически архиепископ на Галилея, е произнесъл в Париж вълнуващо слово за живота и нуждите на своите пасоми. Архиепископ Хаким е казал между другото:

„Животът в Израел е труден за всички. Особено труден е той за християните, които са араби и които, като такива, са подложени на охранителни мерки от страна на властта.

„Повечето от християните са групирани в Галилея, в областта на Назарет. Малък брой от тях живеят като земеделци. Другите трябва да търсят работа, а такава на местото не се намира.

„Правителството е решило да направи Назарет опръжен град. Развитие на административните и други служби ще направи още по-трудно положението на християните.

„За да дойда в помощ на християните за по-добър живот, аз основах в Женева дружество за развитие на Назарет. И наистина животът ще бъде чувствително подобрен, ако градчето би било пригодно, за да приеме и задържи многобройните поклонници и туристи (създаване на хотели, капела, индустрия на религиозни предмети и пр.). Нужно е от друга страна да се построи семинария, защото, при сегашното положение, ние не можем да имаме достъп в семинарията „Света Анна“ в Иерусалим“ („Пакс Кристи“, № 42, юли 1956).

Католическият ежедневен печат в САЩ, според последния годишник на Католическия печат на тази страна, е достигнал рекордната цифра от повече от 22 милиона екземпляра — с увеличение от 1.5 милиона екземпляри в сравнение с предшестващата година („Диманш“, № 29, 15 юли 1956).

Полша. Наказателни санкции във връзка с латския декрет за екскомуникацията. — Новият полски наказателен кодекс предвижда наказания с тъмничен затвор за всеки свещенослужител, който би възпрепятствувал някого да вземе участие в религиозна служба поради политическите си убеждения. Този текст има пред вид духовните лица, които биха се опитали да приложат декрета на папата за екскомуникацията против католици, които изповядат, защитават или разпространяват комунистическата доктрина („Реформ“, № 559, 8 септември 1956).

СЪДЪРЖАНИЕ

1. Двадесет и пет години патриаршеско светителствуване.
2. Декларация на св. Синод на Българската православна църква.
3. Под покров на светите Кирил и Методий. Слово, произнесено от Негово Високопреосвещенство Неврокопския митрополит Пимен при освещаването на храма „Свети Кирил и Методий“ в гр. Будапеща на 11 ноември 1956 година.
4. Велика утеха.
5. Възможността на богопознанието в светлината на философията. — Д-р Ив. Г. Панчовски.
6. Всяко поколение почва отново. — Х. Л.
7. Борба за траен мир: Българската православна църква и въоръжената агресия срещу Египет. — Л. Чолаков.
8. Църковен амвон: Ние сме Божие творение. Слово за неделя девета след Кръстовден. — Д-р Тодор п. Тодоров.
9. Църковна и обществена летопись.
10. Външни новини.